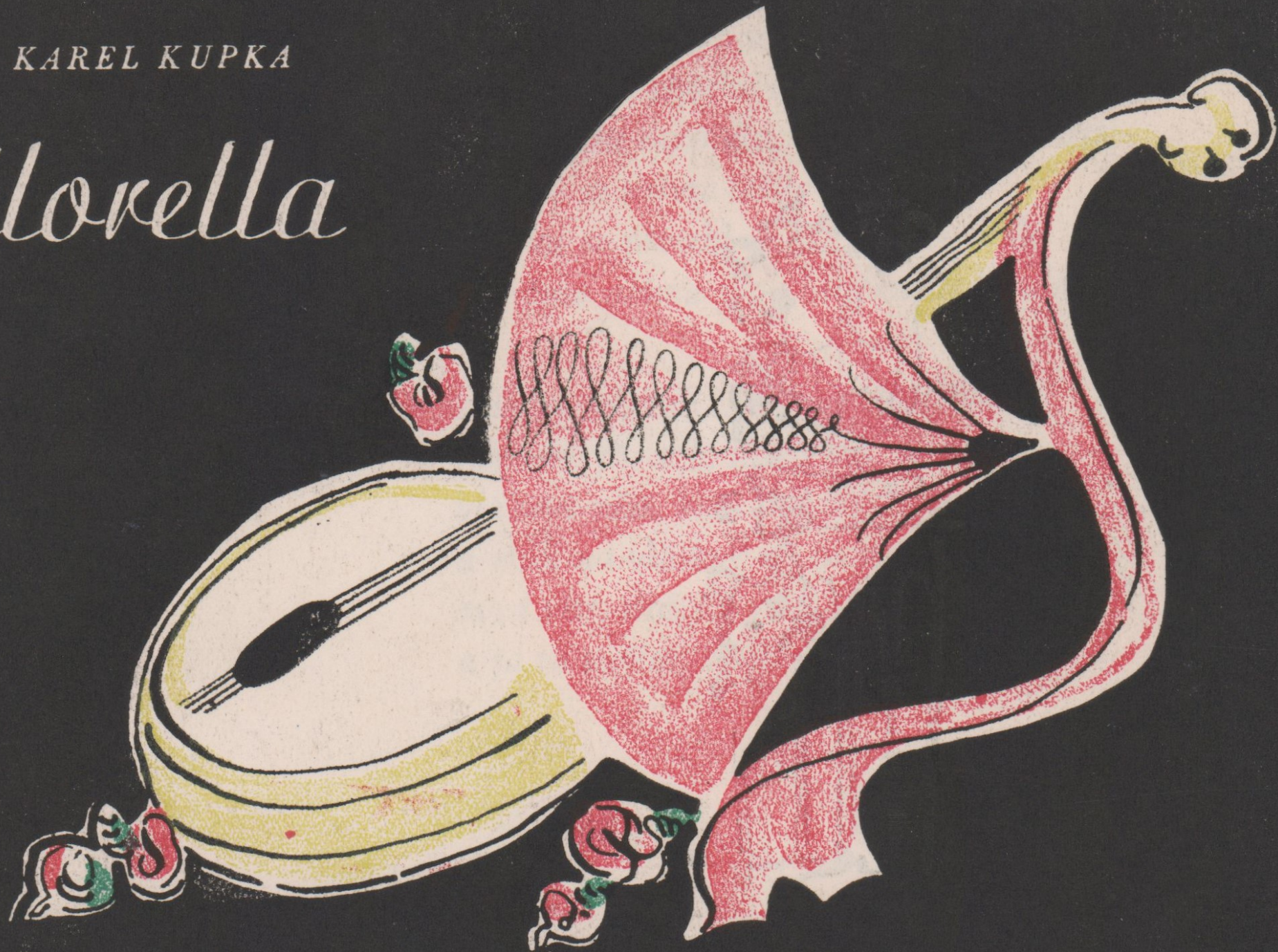
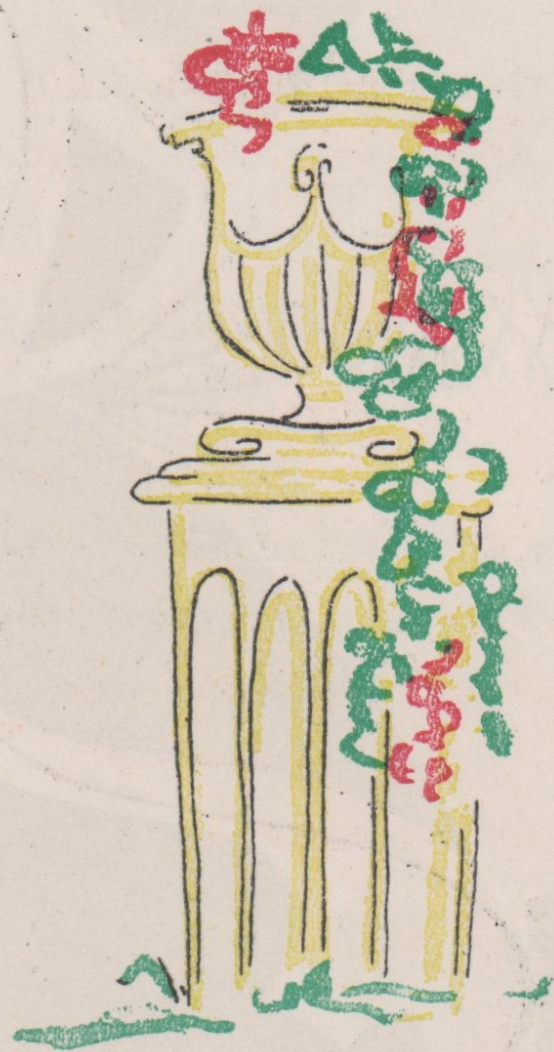

KAREL KUPKA

Florella

*Jak dítě bralo ve svou drobnou pěst,
spolehlo na šňůrku a jeho lehká hračka
pak křídla rozpjala, větrem se dala nést;
a když se nejvíc těšilo svou hrou
šňůrka se přetrhla a děťátko tu stálo
vlhkýma očima svou hračku sledovalo*

*a velký smutek chvěl mu dušičkou;
tak také já, ach, lásko má, se dal
bláhově nést, kam prudký cit mě hnál
a visel na vlásku! A tu se náhle prudce
zved vítr, dráčka vzal... I radost odnáší
a já tu stojím, šňůrku držím v ruce....*

Z VERŠŮ LOPE DE VEGY

KAREL KUPKA

patřící mezi naši nejmladší skladatelskou generaci, je rodák z Rychvaldu ve Slezsku. Jeho živelný hudební temperament a představitivost se proslazuje nejúspěšněji v oblasti jevištního umění, jemuž zasvětil mnohotvárnost svého postřehu a své zaujetí pro hudební dílo, na jehož interpretaci se může podílet ve zvukovém rámci nástrojů také pohybová složka tance a zpívané slovo.

V r. 1947 vystudoval pražskou konzervatoř u prof. Mikelky (klavír), soukromě pak skladbu u prof. Viléma Petrželky v Brně. Od samých začátků se přimkl k nejaktuálnější a nejvyhraněnější hudební problematice dneška — totiž problému nového avantgardního operního a baletního divadla.

Kupkův skladatelský nástup se sice odehrává v r. 1944 ve znamení dvojkoncertu pro dva orchestry a varhany, ale ve svých tvůrčích výpravách je lákán, jak už bylo řečeno, spíše než komorní a symfonickou tvorbou zájmem o hudební divadlo. V letech 1953 komponuje operní aktovku *Taškář* podle Plauta — pak další celovečerní operní drama, z téže oblasti námětové — *antiky* — *Lysistratu*.

K instrumentální hudbě se vrací v letech 1956 Suitou v barokním slohu, Partitou pro smyčce a pak v první řadě symfonickými obrazy nazv. „Piccaslada“, inspirovanými Piccasovými ilustracemi k Ovidiovým Metamorfózám, které byly úspěšně provedeny u nás i za hranicemi. Jeho živelný hudební temperament ho však opět vedl k hudebně dramatické tvorbě, tentokrát k formě baletní. Ve spolupráci s libretistou Albertem Janíčkem vytváří svůj první baletní opus — Smrt Jánošíkovu a v r. 1959 již druhý balet „Florellu“ na námět Lope de Vegova „Učitele tance“, opět ve spolupráci s A. Janíčkem.

Při kompozici díla měl neustále na mysli balet jako umění, nikoliv výlučně v zajištění tradice a konvence, ale umění s novým moderním obsahem, jako ostré dynamické divadlo, v němž pohyb a tanec vedle zobecněných prvků, má i konkrétní jasně pochopitelný výraz charakterizační. Proto při kompozici kladl důraz na dvě složky, především — rytmus a melodii, které jsou tanečnickovi hlavním vodítkem k dotváření postav. Kupkova melodická invence je neobyčejně zpěvná a širokým rejstříkem různých typů rytmické faktury získává skladatel možnost vytváření účinných náladových kontrastů. Má vyvinutý cit pro nebezpečí rytmické jednotvárnosti. Dovede vystřídat rytmicky rušnou plochu hudbou klidnější, nebo naopak, pravidelné metrum oživit jen málo, ale vždy přirozenou nepravidelností. Je to jeden ze znaků novodobého hudebního výrazu.

Hlavním posláním hudby Kupkova baletu je psychologická kresba postav a situací. Pro tuto našel výraz neobyčejně výstižný, závažný a působivý, jehož účinnost dovede stupňovat v dokonalém souladu s gradací celého díla.

Balet „Florella“ zaujímá v Kupkově tvorbě jedno z významných míst. Skladatel si na něm ověřuje své schopnosti ovládnout tuto hudebně dramatickou formu. Nepochybně ve své tvorbě přistoupí v tomto oboru i k námětům ideově závažnějším, které by byly dnešku bližší svou humanistickou tematikou.

O své práci Karel Kupka mnoho nenamluví a rozhovoří-li se někdy u svého nerozlučného klavíru, pak svědčí jeho slova o dokonalé přípravě tvůrčího procesu, z mnoha stran promyšleném. Dozvěděli jsme se, že pracuje na nové opeře na námět N. Petrova „Když tančí růže“, dále že spolupracuje na operním libretu s dramatikem S. Blechou, který je již ostravskému diváku znám z inscenace „Tisíc schodů“, kterou uvedla činohra SDO v loňské sezóně.

Karlovi Kupkovi přejeme do další tvůrčí práce mnoho úspěchů a dnešnímu baletu brzkou pouť po dalších českých jevištích!

es

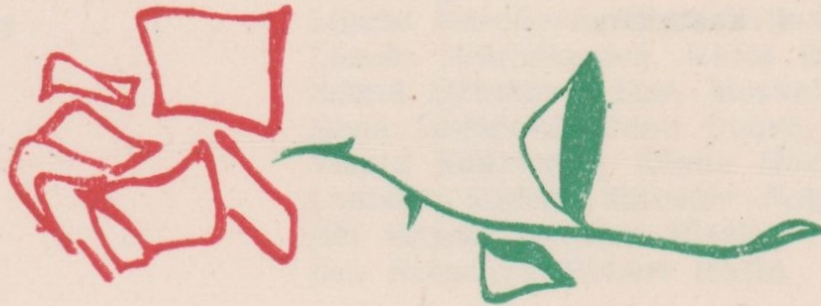
LOPE FELIX DE VEGA CARPIO

„Zázrakem přírody“, „Fénixem básníků“, „pýchou vlasti“, „všemohoucím básníkem nebes i země“ byl již ve své době nazýván nejslavnější básník španělské renezanace — Felix Lope de Vega Carpio.

Stačí jen uvést číselný souhrn jeho díla, abychom poznali, že ve vznosných titulech není nadsázky. Co do rozsahu díla nebyl Lope de Vega dosud překonán. Během svého života napsal téměř dva tisíce divadelních her, několik stovek krat-

ších meziher, necelé tři tisíce sonetů a působil i v oblasti estetických pojednání a románu. Byl skutečným „zázrakem přírody“. Verš mu byl přirozeným vyjadřovacím prostředkem. První verše diktoval již v pěti letech a první divadelní hru napsal ve dvanácti letech. Podle dochovaných zpráv nepotřeboval často k napsání hry více než čtyřicet hodin. Sám ve stáří spočítal, že za život napsal celkem 21,000.000 veršů. Při vší výbušnosti a horečnosti vlastního renezančního talentu byl i dramatikem hluboce se zabývajícím teoretickými a společenskými zásadami divadla. Ve svém veršovaném pojednání „Nový způsob jak psát komedie“ zdůvodnil vlastní uměleckou tvorbu, která položila základy španělskému národnímu dramatu. Nespoutanost jeho úžasného talentu bořila dosud uctívané zásady antického divadla. „Když mám psát komedii, zavřu všechna pravidla na tři zámky,“ prohlásil sám Lope de Vega. Proto s tak ohromnou silou a v nebývalé šíři zachytil společenský život své doby. Nebylo snad význačnějšího námětu, který by dramaticky nezpracoval. Námětem mu byla pověst o Lži Dimitriji, právě tak jako o Přemyslu Otakaru II., ale zpracoval i osudy Kolumba a snad všech významných osob, co jich lidská paměť zachovala. Stejně horečný a bouřlivý byl Vegův život. Vystřídal nespočetná povolání. Po smrti rodičů vstoupil jako páže do šlechtických služeb, na universitě získal titul „bakaláře“, jako námořník královského loďstva se zúčastnil mnohých výprav a bojů, jako tajemník vévody z Alby procestoval celé Španělsko, několikrát byl vypovězen a stíhán pro milostné skandály a ke konci života vstoupil do madridského kláštera, kde také přijal kněžské svěcení. Jako kašicí hříšník zemřel 27. srpna 1635.

Lope de Vega byl ve všem všude „dítětem svého věku“. Byl dramatikem renezanční plnosti, odvahy a radosti. Byl a vždy bude příkladem básníka hluboce lidového a nepřeborná studnice jeho díla bude vždy zdravým inspiračním zdrojem pro všechny oblasti moderního umění. kb

Premiéra 16. října 1960

KAREL

Flo

Balet o 4 obrazech, po

„Učitel tance“. Libre

Režisér a choreograf: Emerich Gabzdyl

Scéna: Jan Obšil

Don Alberigo, španělský šlechtic	Karel Raška
Feliciana	Marcela Martiníková
Florella	Vlasta Pavelcová
Tebano, manžel Feliciany	Karel Jurčík
Lisena, komorná	Věra Hradilová
Vandalino, nápadník Florelly	Ivan Mičola
Julio, jeho sluha	Miroslav Bílek
Aldemaro, mladý šlechtic	Bohuslav Pašek
Belardo, jeho sluha	Albert Janíček
Sluhové u dona Alberiga	Leo Krawiarz
	Miroslav Bílek
	Anny Krawiarzová
	Jiří Duží, Josef Radil

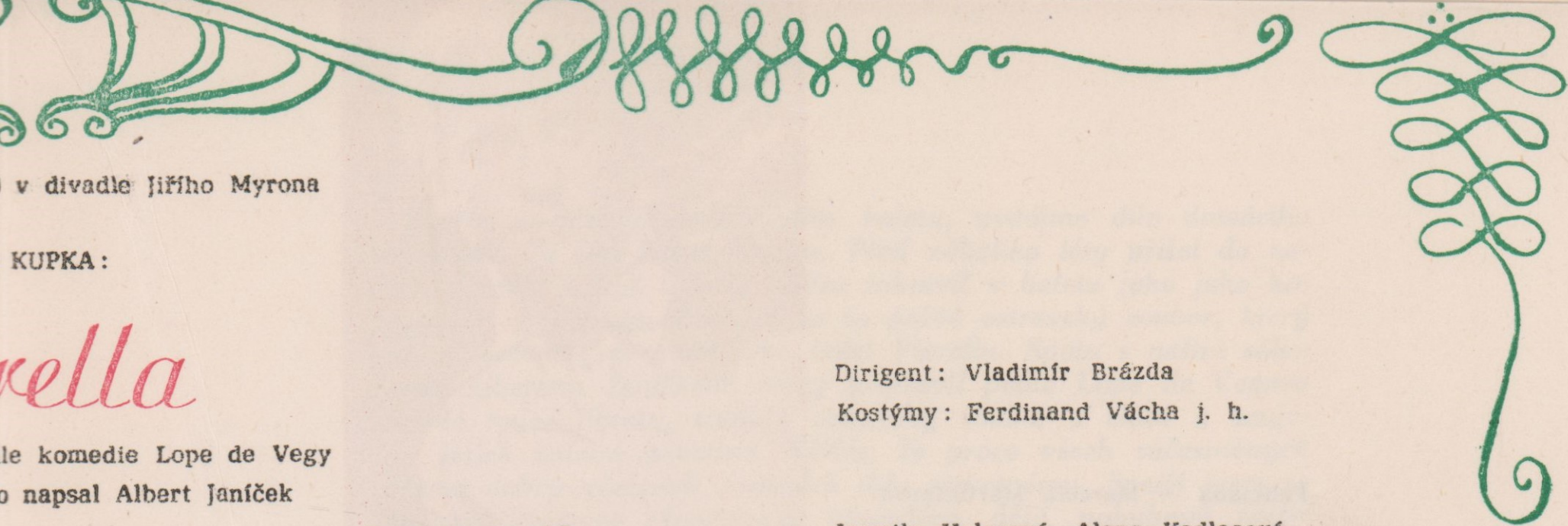
Tanečníci s kastaněty . . . . .

Korepetovali: Jan

Asistent choreog

Přestávka

v divadle Jiřího Myrona

KUPKA:

ella

le komedie Lope de Vegy
o napsal Albert Janíček

Hosté na svatbě . . . . .

Dirigent: Vladimír Brázda

Kostýmy: Ferdinand Vácha j. h.

Jarmila Hylasová, Alena Kadlecová,
Elen Colombová, Lída Vaňková,
Dana Krásová, Zdena Koláčková,
Karla Hrdinová, Ljuba Jansová,
Ladislav Mašek, Miloslav Nohel,
Robert Hučín, M. Lojín,
Julie Jastřembská, Jiří Duží,
Drahomíra Svobodová, Josef Radil,
Jindřiška Kurovská, Jaroslav Dlask,
Marie Steinová, Jiří Hájek,
Jana Lipovská,

Měšťané a měštanky . . . . .

Libuše Baroňová, Olga Mitková,
Libuše Schindlerová, Karla Bončková,
Zdena Hrtoňová, Lída Moskalová,
Hana Ledečová, Dana Dobrá, Eva Fibingerová,
Vlasta Kadlecová, Zdena Nováková,
Ladislav Mašek, Miloslav Nohel,
Jiří Hájek, Jaroslav Dlask,
Leo Krawiarz, Robert Hučín

Gabzdyl — V. Hlávka

a: J. Jastřembská

po II. obraze

Feliciana — Marcela Martiníková

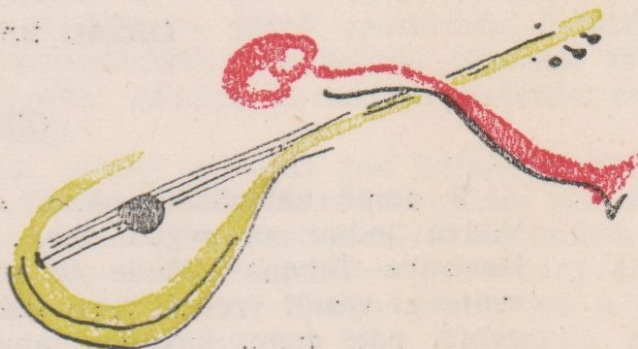

Vandalino — Ivan Mičola

Poprvé v historii ostravského baletu, uvádíme dílo domácího skladatele. Je jím Karel Kupka. Před několika léty přišel do našeho divadla a byl i zcela krátce zakotvil v baletu jako jeho kopetitor. A shodou okolností je to právě ostravský soubor, který poprvé scénicky provede jeho balet Florellu. Spolu s naším sólistou Albertem Janíčkem, který připravil podle Lope de Vegova Učitele tance libreto, studuje ostravský soubor s chutí a zaujetím jejich baletní prvotinu. Věřím, že práce všech zúčastněných přinese dobrý výsledek a úspěch dílu samotnému. Snažil jsem se vtisknouti tomuto představení atmosféru děje, pohybový rozlet a srozumitelný výraz — jak dalece se nám vše podařilo, ukáže dnešní představení této československé premiéry.

Emerich Gabzdyl

Lisena — Věra Hradilová

Belardo — Albert Janíček

OBSAH BALETU

OBRAZ I.

V domě zámožného dona Alberiga je neobyčejně rušno. Vdává jednu ze svých dcer Felicianu — za obstarožního šlechtice Tebana. Všude je plno smíchu, hosté se baví a svatební veselí vrcholí jako vždy tancem. Aby zábava nestála, vybízí pán domu kavalíry, aby mezi sebou bojovali o zlatý kord. Tento má pak vítězi odevzdat jeho mladší dcera Florella. Začíná souboj kavalírů, ve kterém zvítězí mladý šlechtic Vandalino, který zahoří láskou ke krásné Florelle.

Stranou všech stojí šlechtic Aldemaro, který se vrátil z vítězných bojů z Flander. Netroufá se vmístit mezi hosty, neboť je jen v chudém šatě a bez peněz. Nešťasten se dívá na půvabnou Florellu, ke které plane stejnou láskou jako Vandalino.

Společnost po příjemném rozptýlení, které jim poskytl souboj, se opět pouští do tance. Tanečníci tentokráte vybízejí i obě dívky — Florellu a Felicianu — tyto však s lítostí odmítají, protože se dosud tanečnímu umění nenaučily.

Po tanci hosté odcházejí k večeři. V prázdném sálu zůstává pouze Aldemaro se svým smutkem a touhou. Zvedá zapomenutý závoj Florelly a vzpomíná...

Vyruší ho jeho sluha Belardo a vyzývá Aldemara, aby odjel domů k otci. Ten odmítá a pojednou ho napadá spásná myšlenka, jak se dostat ke své vyvolené. Bude se vydávat za učitele tance. Náhoda mu přeje. Právě se vrací don Alberigo s rodinou a Aldemaro se mu představuje v nové roli a žádá o přijetí do služeb. Když na požádání předvede své taneční umění, je přijat i se svým sluhou.

Zatím se vrátil tajně do domu Vandalino, aby mohl odevzdat milostný dopis Florelle. Narazí na Alberta a prosí ho, aby se stal poslíčkem lásky. Alberto na oko souhlasí a odevzdává dívce dopis.

Florellu, čtoucí dopis, překvapí sestra Feliciano. Florella je dopisem rozhořčena, Feliciano zase zdrcena skutečností, že její muž dbá více o láhev než o ni. Prosí Florellu, aby mohla jít za ni na smluvené dostaveníčko. Florella, ač nerada, souhlasí.

OBRAZ II.

Na ulici před domem don Alberiga je rušno. Měšťané končí den veselými tanci. Ale stmívá se a oni se pomalu rozcházejí do svých domovů. Zůstává jen sluha Belardo s několika dívkami.

Mezi ně se vmísí Lisena, vracející se domů s nákupem. Belardo se jí dvoří a po krátkém škádkování jí vyznává lásku. Vyruší je Alberto, který upozorňuje Belarda na příchod Vandalina.

Vandalino hraje milostné dostaveníčko. Na balkón přichází zahalená Feliciano. Všichni čtyři muži se domnívají, že vidí Florellu. Alberto je zdrcen, Belardo zuří, Vandalino jásá, jen Julio se nenechává rušit z podřimování.

Vandalino odevzdává kytaru Juliovi a tančí pod balkónem své vyznání lásky. Feliciano, plná vzrušení, pohlíží na mladého šlechtice. Vandalinovo vyznání přeruší Lisena, která oznamuje paní, že ji hledá manžel Tebano. Vandalino, překvapen náhlým odchodem své zbožňované, se šplhá pomocí svého sluhy na balkón. V tom vykročí ze stínu maskovaný Alberto s Belardem a tasí kordy.

Muži šermují, Alberto vítězí, vyráží kord z ruky Vandalina a pak se dává se smíchem Vandalinovi poznati. Vysvětluje, že všechno byl jen žert, Vandalino rád věří a šťasten posílá po Albertovi nový dopis, domnívaje se, že Florellu získal.

OBRAZ III.

Alberto s Belardem očekávají příchod dívek k vyučovací hodině. Přichází samotná Florella. Alberto šťasten, že přišla sama, začíná dívku učit prvním tanečním krokům. Přemožen její přítomností a krásou vyznává Alberto své city dívce.

Florella potěšena přiznává se ke stejným citům. A Belardo hlídá šťastnou dvojici.

V tom přichází don Alberigo, Felicianá s Tebanem a Lisenou. Milenci skryjí své rozpaky vyučováním farandoly. Otec žádá ukázkou vyučovací hodiny, Alberto ochotně souhlasí a tančí s Florellou. Don Alberigo je spokojen a odchází.

OBRAZ IV.

Vandalino přichází na schůzku s domnělou Florellou. Julie zůstává na hřídce. Felicianá, která se těší na toto setkání, mu pospíchá vstříc. Je zahalena, protože nechce, aby Vandalino poznal svůj omyl a tento flirt by pro ni skončil.

Náhle přichází rovněž zahalená Florella a skrytě upozorňuje sestru, že se blíží její muž, Felicianá odvádí rychle Vandalina do sadu.

Florella se snaží zadržet Tebana tím, že odmítá sejmout závoj. Pobíhá z místa na místo, teprve po chvíli se dává poznat. Tebano spokojen, že zahalená dívka není jeho žena, odchází s Florellou.

Felicianá se vrací s Vandalinem. Do cesty jim vkročí Alberto, který má schůzku s Florellou. Felicianá tuší, že by mohla být prozrazena Vandalinovi a proto ho posílá zpět do sadu. Alberto se domnívá, že byl Florellou oklamán, přistupuje k dívce a sundává jí závoj. Prozrazená Felicianá opatrně sundává z ruky náramek, který nechává podnout na zem. Alberto náramek zvedá, aby ho podal dívce. Ta využívá situace, kdy je Alberto skloněn a přivolává sluhy a označuje ho jako zloděje. Sluhové odvádějí bránčího se Alberta a Felicianá pyšně odchází do domu. Celou tuto scénu tajně pozoroval Belardo, který opouští sad, aby přivolal pomoc.

Tebano — Karel Jurčík

Na scénu přichází Florella. Vandalino vystoupí z křoví, v domnění, že se dívka k němu vrací. Snaží se ji obejmout a pokračovat v přerušném milostném tanci. Florella ustupuje, vysvětluje, že dopisy nepsala a necítí k němu ani zrnko náklonnosti. Vandalino teprve nyní chápe ošklivou hru Feliciany a uraženě odchází.

Za scénou je slyšet řinčení kordů. Do sadu vběhnou vyděšení sluhové a za nimi Belardo s taseným kordem a rovněž i jeho přátelé, které přivolal na pomoc, aby Alberta osvobodili. Do rvačky se připlete i opilý Tebano. Nežli pochopí co se děje, ocitá se v kašně. Julio, který se chtěl zachránit útekem přes plot, zůstává viset za kabát. Sad se naplní zvědavci (měšťané, sluhové, lid). Do všeobecného zmatku přivádí Felicianu dona Alberiga a Florella Alberta. Felicianu žádá otce, aby vykázal Alberta z domu. Florella, rozhořčena jednáním sestry, vysvětluje otci, kdo je Alberto a všechnu vinu za nedorozumění nese Felicianu se svými dopisy. (Podává mu dopisy). Felicianu poznává, že její hra je u konce, jde ke kašně, vytáhne Tebana a za všeobecného smíchu ho vleče do domu. Alberto žádá dona Alberiga o ruku krásné Florelly, přidává se i Belardo s prosbou o Lisenu. Don Alberigo souhlasí.

Všichni čtyři se pustí do tance, který strhne do víru všechny přítomné. A tak noc plná zmatku končí všeobecným veselím.

Karel Kupka: Florella. — Program vydalo Státní divadlo v Ostravě v redakci prom. h!st. Evy Sýkorové. Fotografie F. Krasl, grafická úprava Bedřiška Ustohalová, typografická spolupráce R. Mikeska. — Vytiskly Moravské tiskařské závody, n. p., Olomouc, závod Ostrava, provozovna 22. Hollarova 14.